

A L V E L A

PIIKKIÖN PITÄJÄ
YKSINÄISTILA

ratsutila sekä 1880-luvulla Koroisten kylässä oleva Ylistalon perintötila. — Keskiaikaisista maanomistajista kylässä tunnetaan: Lauri ja Olavi (1377), Kirstin Vapperska ja tämän poika Uppsalan arkkipiispa Henricus Caroli († 1408), jotka lahjoittivat tilan Turun tuomiokirkolle (tämä mainitaan 1428). Peruutettiin Kustaa Vaasan aikana kruunulle.

Omistajat v:sta 1562 lähtien: Anna Larsdotter (vaihtoi tilan itselleen kruunulta), naimisissa linnanvouti Jöns Skytten kanssa, joka kuoli 1590, 1562—; Jöns Skytten leski Margareta Tavast sekä perilliset; hänen vävynsä Henrik Lindelöf, hovijunkkari, 1625—, † 1639, ja tämän leski Sara Skytte, † 1652; Sara Skytten serkun tyttärenpoika Krister Gyllenhierta, majuri, † 1664, ja tämän leski Gunilla Stålarin, † 1678; hänen vävynsä Henrik Ekestubbe, majuri, ja Detlof Schmiedefelt, majoi-tusmestari, —1687; Isak Zachrisson, luutnantti, 1688—; vph Lorentz Creutz, maaherra, † 1698, ja tämän leski k:rtär Hedvig Eleonora Stenbock, † 1729, sekä perilliset —1752; Johan Eliesson, luk-

Tila oli rälssiä 1562 ja nautti säteri-vapautta 1639—84. Siihen yhdistet-tiin 1840-luvulla puolet ja 1870-lu-vulla loput Kotakankareen l. Katarin yksinäisestä perintötilasta, 1910-lu-vulla Aerlan kylässä oleva Kylänpään

Päärakennus tulotien puolelta katsottuna.

Pylväistö ja terassi.

kari, 1753—56; Mauritz Stålhandske, kihlakunnantuomari, 1757—79 ja tämän perilliset —1786; Johan Ignatius, hovioikeuden presidentti, 1787—88 ja tämän leski Anna Kristina —1798; Erik Johan Pomell, aateloituna Pomell, hovioikeuden varapresidentti, 1799—1809; Johan Fredrik Lühr 1810—14; Juhani Heikinpoika 1815—23; Karl Daniel von Haartman, professori, valtioneuvos, 1824—26; Anders Petter Forsman, kaupunginvouti, 1835—74; Karl J. Blomqvist, värjäri, 1874—99; Erik Herman Blomqvist 1899—1904; Juho Oskar Hietarinta 1904—29; K. M. Saari-Tuuppa 1929—31.

Omistaja v:sta 1931 Carl Johannes Mattsson ja hänen vaimonsa Vivi Alice (o.s. Laakso).

Torppia ei esiinny v. 1700, mutta v. 1800 niitä oli 1 ja v. 1900 7. Tilasta on v:n 1918 maanvuokralain nojalla erotettu 4 torppaa. Nykyinen kokonaispinta-ala on 575 ha, mistä peltoa 216 ha ja viljeltyä laidunta 25 ha. Hevosia on 20 ja lehmiä 80, karja Ay-rotua, keskilypsy v. 1936—37 3401 kg, rasvaprosentti 4,1. Kanala 2000 kanaa varten.

V. 1919 tiilestä rakennettu, valkeaksi rapattu päärakennus on komea luomus, vaikkakin sen tyyliä esiintyy tuon ajan huvila-arkkitehtuurille ominaista koristemuotojen sekoitusta. Talo on rakennettu »Turun rakennustoimiston» piirustusten mukaan. Pohjamuoto muistuttaa suhteellisen leveätä U-kirjainta, jonka avoin puoli antaa idässä kohoavaa rinnettä kohti. Rakennus on yksikerroksinen lukuunottamatta länsifasadin kaksikerroksista keskiosaa, ja se on katettu mansardikatolla, jonka alaosa on »laskevan karniisin» muotoinen. Tämän kattomuodon esikuvana pidetään eräiden vanhojen Tukholman talojen kattoja. Länsifasadi muodostaa rakennuksen arkkitehtonisen painopisteen. Kaksikerroksisen osan edessä sijaitsee terassi pengerkaitteen ja tämän keskellä on barokkia muistuttava

Entinen päärakennus erään kattomaalauksen mukaan.

Alaskartanon asuntopiha.

Alahalli seinämaalauksineen.

Sali ruokasalista katsottuna.

porttaali altaania kannattavine pylväistöineen. Katsottuna lännestä tulevalta lehtikujalta rakennuksessa esiintyy yleispiirteissään erittäin selvää sukulaisuutta Ruotsin myöhäiskaroliiniseen kartanoarkkitehtuuriin. Alkuaan oli suunniteltu näköalatornia arkkitehtoniseksi painopisteeksi. Luopumista tästä suunnitelmasta on kuitenkin pidettävä onnistuneena ratkaisuna, varsinkin kun ajatella rakennuksen sijaintia korkeassa maastossa. Pohjakerroksessa on hallin ja keittiön lisäksi 11 asuinhuonetta ja yläkerrassa 6 huonetta sekä halli. Kauneimmin on sisustettu alahalli kullannuskeine seinämaalauksineen, jotka tehtiin taloa uusittaessa v. 1931. Salissa näemme komean, kokonaan kullatun kaluston, joka tyyliltään on jäljiteltyä venäläistä empireä, ja ruokasalissa rokoosävyisen tammikaluston. Ullakkohuoneen katossa on maalauksia, jotka esittävät kartanon nykyistä sekä entistä päärakennusta. Viimeksimainittu oli huvilatyylinen puutalo, joka paloi v. 1918. — Kartanon talousrakennukset ovat pääasiallisesti harjun pohjoispuolella. Muutamia kilometrejä itään päin sijaitsee Alaskartanon ulkotila. Sen päärakennus on pitkä, empireluonteinen, yksikerroksinen talo, jota peittää satulakatto.